

آموزش نت نویسی با نرم افزار Finale

جعفر صالحی

www.ketab.ir

نشر دیبیه

آموزش نت‌نویسی با نرم‌افزار Finale
نویسنده: جعفر صالحی
صفحه‌آرایی:

صفحه‌آرایی: فرشید ملکیان
طراحی جلد: فرشید ملکیان
چاپ: هاله ونگ پارس
نوبت چاپ: اول ۱۳۹۲
شمارگان: ۱۰۰۰
قیمت: ۱۵۰۰۰ ریال

سرشناسه: صالحی، جعفر

عنوان و نام پدیدآور: نت‌نویسی با نرم‌افزار: راهنمای آموزش نرم‌افزار / Finale / جعفر صالحی.

مشخصات نشر: تهران، دیبیه، ۱۳۹۲

مشخصات ظاهری: ۲۴۰ ص: مصور

شابک: ۲ - ۱۳۳ - ۲۱۲ - ۶۰۰ - ۹۷۸

وضعیت فهرست‌نویسی: فیا

یادداشت: عنوان دیگر: آموزش نت‌نویسی با نرم‌افزار Finale

عنوان دیگر: آموزش نت‌نویسی با نرم‌افزار Finale

موضوع: فینال (فایل کامپیوتر)

موضوع: نت موسیقی - برنامه‌های کامپیوتری

رده‌بندی کنگره: ۱۳۹۱ ۲ن ۲ص / MT ۳۹

رده‌بندی دیویی: ۷۸۰/۲۸۵

شماره کتابشناسی ملی: ۳۰۶۸۰۶۷

دیباچه

نرم‌افزار Finale، یکی از قدرتمندترین نرم‌افزارهای موسیقی در دنیا به شمار می‌رود که بیش‌ترین تمرکز طراحان آن، روی توسعه و تجهیز قسمت نوشتاری این نرم‌افزار بوده است. از این‌رو، اکثر کاربران، آن را فقط به عنوان یک نرم‌افزار نت‌نویسی به حساب می‌آورند. حال آن‌که، در سال‌های اخیر، قسمت صوتی این نرم‌افزار، اعم از مدیریت بخش‌های صوتی و سازها و قابلیت اجرای موسیقی نوشته شده به وسیله صداهای نمونه با کیفیتی مطلوب که در این نرم‌افزار گنجانده شده است، پیشرفت‌های بسیار خوبی کرده و موجب شده تا بسیاری از آهنگسازان و تنظیم‌کننده‌ها نیز، برای انجام کارهای خود، از این نرم‌افزار استفاده کنند. اما عدم وجود یک منبع آموزشی دقیق و تخصصی به زبان فارسی، شروع کار با این برنامه را برای کاربران ایرانی، بسیار سخت و زمان‌گیر کرده است که به همین دلیل، کاربران به ناچار، کار خود را با همان نرم‌افزارهای قدیمی که کار با آن‌ها را می‌دانند، پناه برده و کار خود را به سختی و موارث پیش می‌برند.

اینجانب، با توجه به علاقه‌ی شخصی به کامپیوتر و نرم‌افزارهای تخصصی، همیشه به دنبال یادگیری مطالب جدید و پرکاربرد، در نرم‌افزارهای مختلف و آموزش آن‌ها به دوستان خود بوده‌ام. در این میان، به دلیل شروع تحصیل در رشته‌ی موسیقی در دانشگاه هنر، و همکاری با استادانم در تهیه و تدوین مطالب آموزشی و مکتوب کردن قطعه‌های موسیقی (به‌خصوص قطعه‌های موسیقی ایرانی از استادان قدیمی و معاصر) شروع به یادگیری و نت‌نویسی با نرم‌افزارهای موجود کردم که ابتدا از نرم‌افزار Encore آغاز شد و به دلیل محدود بودن امکانات این نرم‌افزار، کارها بسیار کند و به سختی پیش می‌رفت.

در ابتدا، کار را با آزمون و خطا آغاز کردم و بعد به مرور، از افرادی که کار با این نرم‌افزار را می‌دانستند کمک می‌گرفتم. به‌خصوص در زمینه‌ی نوشتن موسیقی ایرانی، آقای حسین مهرانی،

بسیار به بنده لطف کرده و علاوه بر این که فونت لازم، برای نوشتن علامت‌ها و نشانه‌های موسیقی ایرانی را در اختیارم گذاشتند، سخاوت‌مندانه، روش استفاده از آن را نیز به بنده آموختند که همیشه سپاسگزار لطف ایشان هستم.

بعد از مدتی، نسخه‌ی 2002 نرم‌افزار Finale را از استاد سیاوش بیضایی گرفته و روی کامپیوتر خودم نصب کردم. اما به دلیل عدم آشنایی با محیط این نرم‌افزار، هر مرتبه که آن را بار می‌کردم، کمی در پنجره‌های متعدد آن گشت می‌زدم و دست آخر، به سراغ Encore می‌رفتم و کارم را انجام می‌دادم. تا این که، بر حسب اتفاق، در منزل خانم زهرا محقق (که یکی از بهترین نویسنده‌های نت برای کتاب‌های موسیقی هستند)، متوجه شدم که ایشان کارهای نت‌نویسی خود را با Finale انجام می‌دهند و درخواست کردم که در صورت امکان، کار با این نرم‌افزار را به من نیز آموزش دهند. ایشان نیز با سخاوت و خوشرویی، من را با محیط کلی Finale و کار با ابزارهای آن آشنا کردند و به این ترتیب، کم‌کم به سروکله زدن با این نرم‌افزار پیچیده و آزمودن ابزارهای مختلف آن پرداختم و در این میان، دفعه‌های متعددی به صورت تلفنی و حضوری، سوال‌های بسیاری را مطرح کرده و از ایشان جواب گرفتم. از لطف بیکران و محبت بی دریغ ایشان بسیار سپاسگزارم.

ناگفته نماند، ایشان نیز به نوبه‌ی خود، آموزش کار با Finale را مدیون آقای علی صمدپور می‌دانستند و من هم در این جا، از زحمات‌های بی‌شائبه‌ی ایشان در ترویج استفاده از نرم‌افزارهای کاربردی موسیقی و تدوین و نگارش کتاب‌های موسیقی ارزشمند و ماندگار، تشکر فراوان کرده و برای تحمل سختی‌های فراوان این کار (که کم و بیش با آن‌ها آشنا هستم)، به ایشان دست مریزاد می‌گویم.^۱

۱. لازم می‌دانم به این نکته‌ی مهم اشاره‌ای داشته باشم، که کمتر دیده‌ام، وقتی یک نوازنده یا هنرجوی موسیقی، کتاب حاوی نت نوشته‌ای را تهیه و مطالعه می‌کند، به نام نت نویس آن، توجهی داشته باشد و فقط نام نویسنده یا گردآورنده (که روی جلد کتاب آورده شده است)، برای او اهمیت دارد. حال آن‌که، در روند تولید کتاب‌های موسیقی ایرانی، به دلایل متعددی که در این جا از ذکر آن‌ها معذورم، معمولاً بیش‌تر بار علمی و عملی تهیه و به ثمر رسیدن نتیجه‌ی کار، اعم از کتاب‌های آموزشی و مجموعه‌ی قطعات و...، روی دوش نت‌نویس آن است و به همین دلیل، اگر تعداد زیادی از کتاب‌های موسیقی را بررسی نمایید، متوجه می‌شوید که تعداد نت‌نویس‌های متخصص که توانایی انجام چنین کارهایی را دارند، از انگشت‌های یک دست، فراتر نمی‌رود! (البته اگر نام نت نویس در آن‌ها ذکر شده باشد). پس در این جا بر خود لازم می‌دانم، تا در درجه‌ی اول، به عنوان یک همکار و در درجه‌ی دوم، به عنوان یک مخاطب کتاب‌های موسیقی، از این دوستان هنرمند، تشکر و قدردانی نمایم.

به این ترتیب، از آن روز تا این لحظه که در حال تهیه‌ی این مطلب آموزشی هستم، یکی از کارها و علاقه مندی‌های من، کار با نرم‌افزار قدرتمند **Finale** بوده است و در این مدت انواع و اقسام کارهای نت‌نویسی، اعم از قطعه‌های ضربی، آوازها، مقاله‌ها و پایان‌نامه‌های متعدد برای دانشجویهای مقاطع مختلف رشته‌ی موسیقی و آثار استادان موسیقی ایرانی و جهانی و هم‌چنین یارتیتوها و قطعه‌های مختلف برای سازهای موسیقی جهانی را به انجام رسانده‌ام و در زمان انجام هر کدام، نکته‌ای جدید از کار با **Finale** را آموخته و تجربه کرده‌ام. در این‌جا نام برخی از کتاب‌هایی که توسط اینجانب و با استفاده از نسخه‌های مختلف نرم‌افزار **Finale** نوشته شده‌اند را ذکر می‌کنم:

گنجینه‌ی سه تار، مسعود شعاری، انتشارات سرای اهل قلم
سیر، قطعاتی برای سه تار، مسعود شعاری، انتشارات سرای اهل قلم
ده قطعه برای برپط، حسین بهررزی‌نیا، انتشارات سرای اهل قلم
ثوری ریت، علیرضا پیروزی و فهیمه شهبازی، انتشارات یزدا
بر تارک سپیده، اردشیر کامکار و شروین مهاجر، انتشارات آوای باربد
در حلقه‌ی دف، ذکریا یوسفی، انتشارات آوای باربد
آموزش دف، تنبک و اودو (کوزه)، بهنام سامانی، انتشارات چنگ
بیابید تار و سه تار بنوازم، دفتر اول، دوم، ششم و هفتم، کیوان ساکت، ناشر مؤلف
ویرایش ردیف میرزا عبدالله، داریوش طلایی، نشر نی (چاپ ۱۳۹۰)

در ادامه، برای بهبود و راحت‌تر شدن روند کار نت‌نویسی ایرانی، اقدام به تهیه و طراحی فونت مخصوص خودم، با رعایت نکته‌هایی که در هنگام کار با فونت‌های مختلف آموخته بودم، کردم که آخرین نسخه‌ی کامل این فونت، در مجموعه‌ی فیلم‌های آموزشی نرم‌افزار، با عنوان فونت **JS** در اختیار شما قرار دارد.

تا این‌که پس از حدود ۱۰ سال کار با **Finale** و آموزش حضوری و تلفنی! آن به بسیاری از دوستان و هنرجویان مشتاق، به توصیه و تشویق دوستان و با اعتقاد به این‌که در دنیای امروز، شناخت و کسب مهارت در کار با نرم‌افزارهای کاربردی موسیقی، به‌خصوص نرم‌افزار قدرتمند و چند منظوره‌ی **Finale**، برای هنرجویان موسیقی و موسیقی‌دان‌ها بسیار ضروری است، تصمیم به تهیه‌ی مطلب آموزشی حاضر برای آموزش **Finale** گرفتم و آن را به دو

بخش فیلم‌های آموزشی (که به مدت ده ساعت آموزش و در قالب ۶۵ درس تهیه شده و بسیاری از مطالب پیچیده و کاربردی، در آن با زبانی ساده و به‌صورت تصویری و عملی آموزش داده شده است) و کتاب آموزشی (که برای تکمیل مطالب گفته شده در فیلم‌ها، ضروری است و شرح مفصل بسیاری از پنجره‌های اصلی و ابزارهای کلیدی، در آن آمده است) تقسیم کردم که به کمک این دو منبع، شما کاربر محترم، می‌توانید به راحتی و با صرف حداقل هزینه و زمان، کار با Finale را آموخته و اقدام به نوشتن نت‌های مورد نظر خود کنید و در حین کار، برای رفع اشکال‌های پیش آمده و تکمیل آموزش، به کتاب و فیلم‌ها (که به تفکیک مطلب، تهیه و دسته‌بندی شده‌اند) مراجعه‌ی مجدد داشته باشید.

در پایان ضمن قدردانی از جناب آقای مهندس سیدعلی خانی، مدیر عامل شرکت نوآوران، که انتشار فیلم آموزشی و جناب آقای سرزایی، مدیر محترم نشر دیبایه که انتشار کتاب آموزشی این مجموعه را بر عهده گرفتند، می‌دوایم که این محصول، راه‌گشای شما باشد و از آن‌جا که به عنوان اولین منبع تدوین شده برای آموزش Finale به زبان فارسی شناخته می‌شود، به یقین عاری از خطا و اشتباه نبوده و برای تکمیل و رفع نواقص آن، دست یاری شما را می‌فشارم.

برای تماس مستقیم با اینجانب، می‌توانید با Jafar.salehi@yahoo.com مکاتبه کنید و یا از طریق شرکت نوآوران و نشر دیبایه، با ما در تماس باشید.

با آرزوی موفقیت و شادکامی

جعفر صالحی

کارشناس ارشد نوازندگی موسیقی ایرانی

فهرست

۱	Launch Window (صفحه‌ی راهنمای نرم‌افزار)
۱۴	Create New Music
۱۴	Setup Wizard
۱۸	Default Document
۱۹	Scanning
۲۰	Exercise Wizard
۲۰	Open Existing Music
۲۰	Open
۲۱	Open Recent File
۲۱	Import MusicXML
۲۱	Customize My Finale
۲۱	Program Option
۲۵	Learning Center
۲۷	Staff Tool (ابزار کار با خط حامل)
۳۴	Staff Attributes
۳۵	Behaviors
۳۸	Independent Elements
۳۸	Appearance
۳۹	Item To Display
۴۰	پنجره‌های وابسته
۴۰	Position
۴۴	Alternate Notation
۴۷	Staff Stem Setting
۴۹	Group Attributes
۵۶	Staff Menu
۵۷	New Blank Staves
۵۹	Respace Staves
۶۲	Define Staff Styles
۶۴	Apply Staff Styles
۷۱	Key Signature Tool (ابزار کار با مایه‌نما)
۷۲	Key Signature

۷۶	-----NonStandard Key Signature
۸۱	-----پنجره‌های وابسته
۸۱	-----KeyMap
۸۴	-----AordAmt
۸۷	-----ToneCnt
۸۹	-----ClefOrd
۹۱	-----Attribute
۹۳	-----Symbol List ID
۹۷	-----Time Signature Tool (ابزار کار با میزان‌نما)
۹۸	-----Time Signature
۱۰۳	-----پنجره‌های وابسته
۱۰۳	-----Composite Time Signature
۱۰۵	-----Clef Tool (ابزار کار با کلید)
۱۰۸	-----Change Clef
۱۰۹	-----Mid-Measure Clef
۱۱۲	-----پنجره‌های وابسته
۱۱۲	-----Clef Designer
۱۱۶	-----Shape Designer
۱۲۳	-----Measure Tool (ابزار کار با میزان)
۱۲۸	-----Measure Number
۱۳۴	-----Measure Attributes
۱۴۲	-----Enclosure Designer
۱۴۴	-----Measure Menu
۱۴۷	-----Speedy Entry Tool (ابزار نگارش نت)
۱۵۵	-----پنجره‌های وابسته
۱۵۵	-----Speedy Options
۱۵۷	-----Rebarring Music
۱۵۹	-----Rebar Option
۱۶۱	-----Courtesy Accidentals
۱۶۲	-----Cautionary Accidentals Plug-in
۱۶۷	-----Repeat Tool (ابزار درج علامت‌های تکرار)
۱۷۱	-----پنجره‌های وابسته
۱۷۱	-----Backward Repeat Bar Assignment
۱۷۴	-----Create/Edit Ending
۱۷۸	-----Repeat Designer
۱۸۰	-----Text Repeat Assignment
۱۸۵	-----Lyrics Tool (ابزار آوانویسی)
۱۹۰	-----Lyrics Menu

۱۹۶	پنجره‌های وابسته
۱۹۶	Lyric Window
۲۰۰	Lyrics Window Options
۲۰۱	Export Lyrics
۲۰۳	Shift Lyrics
۲۰۵	Specify Current Lyric
۲۰۶	Adjust Lyric Baseline
۲۱۱	Score Manager (پنجره‌ای برای مدیریت پارتیتور)
۲۱۲	Instrument List
۲۲۲	File Info
۲۲۳	پنجره‌های وابسته
۲۲۲	Percussion Layout Designer
۲۲۷	Tablature Staff Attributes
۲۲۹	Fretboard Instrument Definition
۲۳۲	Staff Transposition
۲۳۷	Staff Setup